

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ทหารอำนวยการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วย
การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

กรุงเทพมหานครได้มีหนังสือ ที่ กท ๔๐๐๐/๕๕๑ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรุงเทพมหานครได้เวนคืนที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๑๓, ๓๑๔ และ ๓๑๕ เลขที่ดิน ๙๔, ๙๕ และ ๙๗ ตำบลวัดชนะสงคราม อำเภอในพระนคร กรุงเทพมหานคร ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำสวนสาธารณะ และอนุรักษ์โบราณสถานของชาติทั้งแปลง (เนื้อที่ ๕๘๐ ตารางวา) ที่ดินดังกล่าวมีเจ้าของกรรมสิทธิ์รวม คือ นางบุหงา แสงอุทัย เจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๓ ใน ๑๕ ส่วน, พล.ต.ต.ไสวรินทร์ เลขะวนิช เจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๓ ใน ๑๕ ส่วน, พันตรีหญิงสินเสริม เลขะวนิช เจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๒ ใน ๑๕ ส่วน, พลโทชาติเฉลิม เลขะวนิชธรรมวิทักษ์ เจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๒ ใน ๑๕ ส่วน, นางยาใจ รุทธะกาญจน์ เจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๓ ใน ๑๕ ส่วน, นางเพลินพิศ นานา และนายเพ็ชต์ เลขะวนิช เจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๒ ใน ๑๕ ส่วน

กรุงเทพมหานครโดยคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นได้กำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินแปลงดังกล่าวในราคาค่าทดแทนตารางวาละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๘๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท (แปดสิบล้านเจ็ดแสนบาทถ้วน) พลโทชาติเฉลิม เลขะวนิชธรรมวิทักษ์ เจ้าของกรรมสิทธิ์รวมที่ดินแปลงดังกล่าวได้ยื่นอุทธรณ์ขอค่าทดแทนเพิ่มต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยแยกยื่นเฉพาะส่วนของตน และได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลเรียกค่าทดแทนเพิ่ม โดยได้แยกฟ้องเฉพาะส่วนของตนอีกเช่นกัน ต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เพิ่มค่าทดแทนที่ดินจากเดิมที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดให้ตารางวาละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท เป็นตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท กล่าวคือ ให้เพิ่มค่าทดแทนอีกตารางวาละ ๕๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ยี่สิบล้านเก้าแสนบาทถ้วน) ส่วนคดีที่ฟ้องศาลเรียกค่าทดแทนเพิ่มเฉพาะรายพลโทชาติเฉลิม เลขะวนิชธรรมวิทักษ์ ศาลฎีกาพิพากษาว่า “การกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่จะต้องเวนคืนตารางวาละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ย่อมเหมาะสมเป็นธรรมแก่ผู้ถูกเวนคืนและสังคมแล้ว จึงไม่มีเหตุอันสมควรที่จะกำหนดเงินค่าทดแทนเพิ่มให้แก่โจทก์พิพากษายกฟ้องโจทก์” เจ้าของกรรมสิทธิ์รวมรายพลโทชาติเฉลิม เลขะวนิชธรรมวิทักษ์ ได้มาติดต่อขอรับเงินค่าทดแทนที่ดินในส่วนที่เพิ่มขึ้นตามคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ ๐๖๐๖/๗๓๒ ลงวันที่ ๗ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กรุงเทพมหานครพิจารณาแล้วเห็นว่ายังไม่สามารถจ่ายเงินค่าทดแทนตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวให้แก่ผู้อุทธรณ์ได้ เนื่องจากคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงมหาดไทยกับคำพิพากษาของศาลฎีกาแตกต่างกัน ซึ่งเป็นปัญหาในการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินเวนคืนให้แก่เจ้าของที่ดิน กรุงเทพมหานครจึงขอหารือในประเด็นปัญหาดังกล่าวโดยขอทราบแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายว่า กรุงเทพมหานครสามารถจ่ายเงินค่าทดแทนตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือต้องถือปฏิบัติตามแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาที่หารือดังกล่าวประกอบกับรับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการพิจารณาทบทวนการกำหนดเงินค่าทดแทนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดินผู้ถูกเวนคืนไว้เป็นลำดับแล้ว โดยหากผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนไม่พอใจในจำนวนเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนด ก็มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือพระราชกฤษฎีกาหรือพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฉบับนั้นภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือจากเจ้าหน้าที่ และหากผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังไม่พอใจในคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือรัฐมนตรีว่าไม่วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลา ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ซึ่งเป็นการทบทวนในลำดับที่สูงกว่าและเป็นขั้นตอนสุดท้าย และเมื่อศาลมีคำพิพากษาเป็นเช่นใดกรณีย่อมต้องถือเป็นที่ยึดเช่นนั้น คำพิพากษาของศาลย่อมมีผลผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาที่จะต้องปฏิบัติตาม ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น กรุงเทพมหานครต้องถือปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาล

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) แล้วเห็นว่า เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง จึงมีคำสั่งให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ต่อไป

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกรุงเทพมหานคร และพิจารณาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า คำพิพากษานี้ในคดีแพ่งมีผลเป็นการรับรองสิทธิของโจทก์ที่จะบังคับให้จำเลยต้องปฏิบัติตามสิทธิที่โจทก์มีอยู่ตามคำพิพากษานั้น และในส่วนของจำเลยย่อมขึ้นอยู่กับโจทก์ที่จะบังคับตามสิทธิตามคำพิพากษาที่มีอยู่หรือไม่ ฉะนั้น ในเรื่องการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษานี้ในคดีแพ่งจึงย่อมขึ้นอยู่กับความประสงค์ของโจทก์ ถ้าโจทก์ไม่ประสงค์จะบังคับตามคำพิพากษานั้นไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ โจทก์ก็ย่อมกระทำได้โดยไม่ถูกผูกพันกับคำพิพากษานี้ในคดี มีไว้ว่าเมื่อมี

คำพิพากษาแล้วโจทก์จะปฏิบัติเป็นอย่างอื่นนอกเหนือคำพิพากษาไม่ได้เลยแต่อย่างใด

นอกจากนี้ โดยที่คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลจนกว่าจะถูกเพิกถอนหรือสิ้นผลลง ซึ่งในกรณีนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งวินิจฉัยอุทธรณ์โดยกำหนดค่าทดแทนขึ้นใหม่ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองขึ้นใช้บังคับแทนคำสั่งกำหนดค่าทดแทนเดิมของคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นแล้ว ด้วยเหตุนี้ คำสั่งให้จ่ายเงินค่าทดแทนเบื้องต้นจำนวนตารางวาละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท จึงไม่มีอยู่ในวันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาในวันดังกล่าว และข้อขัดแย้งระหว่างคู่กรณีได้เปลี่ยนไปแล้วคำพิพากษาของศาลฎีกาจึงไม่เกิดผลใดในทางปกครอง ประเด็นข้อพิพาทในเงินค่าทดแทนตารางวาละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาจึงไม่มีฐานทางกฎหมายที่จะบังคับให้เป็นไปตามจำนวนดังกล่าวได้อีกต่อไป เพราะคำสั่งการจ่ายเงินค่าทดแทนในขณะนี้คงมีเพียงคำสั่งเดียวตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดให้จ่ายตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งกรุงเทพมหานครก็ได้จ่ายให้กับเจ้าของรวมทุกรายเพิ่มขึ้นในอัตราดังกล่าวแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาทบทวนข้อหาดังกล่าว ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองแล้ว มีความเห็นว่าในประเด็นดังกล่าวเมื่อศาลมีคำพิพากษาเป็นเช่นใดย่อมมีผลผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลตามนัยมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่คู่ความอาจตกลงกันที่จะปฏิบัติเป็นอย่างอื่นตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรี^๑ที่สั่งการโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายก็ย่อมทำได้ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินที่เวนคืนเป็นอัตราตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท หากคู่ความในคดีดังกล่าวเลือกที่จะตกลงจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนในอัตราตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ก็ย่อมกระทำได้โดยไม่ถือว่าเป็นการขัดต่อคำพิพากษาของศาลแต่อย่างใด

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าปัญหาข้อหาดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญควรพิจารณาโดยละเอียดจึงอาศัยบทบัญญัติข้อ ๑๑^๑ ของระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการประชุมกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๒๒ จัดให้มีการประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกรุงเทพมหานครและพิจารณาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

กระทรวงมหาดไทยได้ขอให้กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการจัดสร้าง

^๑ ข้อ ๑๑ ในกรณีจำเป็นที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือต้องปฏิบัติราชการโดยรีบด่วน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการร่างกฎหมายจากคณะต่าง ๆ ประกอบเป็นกรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ เป็นการชั่วคราวเพื่อประชุมปรึกษาหารือกันเฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการร่างกฎหมายเลือกกรรมการร่างกฎหมายคนใดคนหนึ่งซึ่งมาประชุมเป็นประธานในที่ประชุม และให้นำความในข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สวนสาธารณะและอนุรักษ์โบราณสถานแห่งชาติ บริเวณป้อมมหากาฬ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้กรุงเทพมหานครเข้าดำเนินการจัดสร้างสวนสาธารณะบริเวณป้อมมหากาฬติดคลองโอ่งอ่าง คลองบางลำภู จากตัวป้อมมหากาฬถึงคลองวัดเทพธิดาราม กรุงเทพมหานครได้เข้าดำเนินการตรวจสอบที่ดินบริเวณดังกล่าวปรากฏว่ามีที่ดินทั้งสิ้น ๒๑ แปลง รวมเนื้อที่ ๘ ไร่ ๒ งาน ๔๕.๓๐ ตารางวา โดยกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการจัดซื้อที่ดินไปแล้ว จำนวน ๑๐ แปลง คิดเป็นเนื้อที่ ๔ ไร่ ๒ งาน ๖๔.๓๕ ตารางวา และกระทรวงการคลังมอบให้กรุงเทพมหานครดูแล ๑ แปลง เนื้อที่ ๙๕ ตารางวา^๒ ส่วนที่ดินที่เหลือจำนวน ๑๐ แปลง เนื้อที่ ๓ ไร่ ๓ งาน ๘๕.๙๕ ตารางวา^๓ กรุงเทพมหานคร

^๒ ปรากฏตามหนังสือกรุงเทพมหานคร ด่วนมาก ที่ กทม. ๔๐๐๐/๑๗๒๙๒ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๓ ลงนามโดยนายเชาวน์วัศ สุตลาภา ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมีรายชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้งสิ้น ๑๐ แปลง ดังนี้

๑. เทศบาลกรุงเทพมหานคร เลขโฉนด ๓๘๒ เลขที่ดิน ๙๓ เนื้อที่ ๓๕ ตารางวา สัญญาซื้อขายไม่ปรากฏในสารบบของกรมที่ดิน

๒. นางอุดม สุขสมานกับพวก เลขโฉนด ๓๑๖ เลขที่ดิน ๙๖ เนื้อที่ ๘๔ ตารางวา สัญญาซื้อขายไม่ปรากฏในสารบบของกรมที่ดิน

๓. ม.ร.ว.ศรีประภา มาลากุล เลขโฉนด ๑๒๖๗ เลขที่ดิน ๑๒๐ เนื้อที่ ๓๖.๕๐ ตารางวา ทำสัญญาซื้อขายเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๑๖ ตารางวาละ ๖,๐๐๐ บาท

๔. นายธวัช บัณฑิตวัฒนาวงศ์ เลขโฉนด ๒๑๖๘ เลขที่ดิน ๑๗๖ เนื้อที่ดิน ๓๑.๒๕ ตารางวา ทำสัญญาซื้อขายเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๐๗ ตารางวาละ ๓,๒๐๐ บาท

๕. นายเอนก กลิ่นคล้ายกัน เลขโฉนด ๑๒๗๐ เลขที่ดิน ๑๑๖ เนื้อที่ ๓๐.๒๕ ตารางวา ทำสัญญาซื้อขายที่ดินเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๑๖ ตารางวาละ ๖,๐๐๐ บาท

๖. นางถนอมจิตต์ ผลผ่องแผ้ว เลขโฉนด ๑๕๓๕ เลขที่ดิน ๑๓๓ เนื้อที่ ๒.๓๕ ตารางวา ทำสัญญาซื้อขายที่ดินเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๑๖ ตารางวาละ ๖,๐๐๐ บาท

๗. นางถนอมจิตต์ ผลผ่องแผ้ว เลขโฉนด ๓๒๑ เลขที่ดิน ๙๘ เนื้อที่ ๗๗ ตารางวา ทำสัญญาซื้อขายที่ดินเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๑๖ ตารางวาละ ๖,๐๐๐ บาท

๘. นายจรัญ กาญจนมนโนมัย เลขโฉนด ๑๒๘๕ เลขที่ดิน ๑๑๗ เนื้อที่ ๘๘ ตารางวา ทำสัญญาซื้อขายที่ดินเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๑๖ ตารางวาละ ๖,๐๐๐ บาท

๙. นางกอบกาญจน์ ชัยสงค์ เลขโฉนด ๓๑๙ เลขที่ดิน ๙๙ เนื้อที่ ๒๘ ตารางวา สัญญาซื้อขายไม่ปรากฏในสารบบของกรมที่ดิน

๑๐. นางกอบกาญจน์ ชัยสงค์ เลขโฉนด ๓๒๐ เลขที่ดิน ๑๐๒ เนื้อที่ ๒๔ ตารางวา สัญญาซื้อขายไม่ปรากฏในสารบบของกรมที่ดิน

^๓ ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายหนังสือกรุงเทพมหานคร ตามเชิงอรรถที่ ๓ ดังนี้

๑. คุณหญิงเลขาฉัตรมวิทักษ์ เลขโฉนด ๓๑๓ เลขที่ดิน ๙๔ เนื้อที่ ๒ งาน ๒๘ ตารางวา

๒. คุณหญิงเลขาฉัตรมวิทักษ์ เลขโฉนด ๓๑๔ เลขที่ดิน ๙๕ เนื้อที่ ๒ งาน ๕๓ ตารางวา

๓. คุณหญิงเลขาฉัตรมวิทักษ์ เลขโฉนด ๓๑๕ เลขที่ดิน ๙๗ เนื้อที่ ๑ งาน

๔. นายจำลองกับพวก เลขโฉนด ๑๒๖๘ เลขที่ดิน ๑๒๒ เนื้อที่ ๔๗ ตารางวา

๕. นางกาหลง ตระหง่าน เลขโฉนด ๑๔๔๕ เลขที่ดิน ๑๑๘ เนื้อที่ ๑๖ ตารางวา

๖. นางผล กาญจนหฤทัย เลขโฉนด ๑๒๖๙ เลขที่ดิน ๑๑๙ เนื้อที่ ๒๕ ตารางวา

ไม่สามารถจัดซื้อได้เนื่องจากเจ้าของที่ดินไม่ยินยอมที่จะขาย จึงได้มีการตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนในท้องที่แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๕^๔ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นและจำนวนเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน^๕ ได้ประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๖ กำหนดราคาเบื้องต้นและจำนวนเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์โดยมีมติกำหนดราคาค่าทดแทนในที่ดินดังกล่าวในอัตราตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท เท่ากันทุกแปลง^๖ กองรังวัดและจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ขออนุมัติเบิกเงินค่า

๗. นางอรุณี คงเวช เลขโฉนด ๓๑๗ เลขที่ดิน ๑๐๑ เนื้อที่ ๓๒ ตารางวา

๘. นางสาวนันทพร ปรียานนท์ เลขโฉนด ๓๑๘ เลขที่ดิน ๑๐๐ เนื้อที่ ๓๐.๒๐

๙. วัดราชนันทารามวรวิหาร เลขโฉนด ๑๕๘๒ เลขที่ดิน ๑๐๓ เนื้อที่ ๓ งาน ๖๘ ตารางวา

๑๐. นายสมศักดิ์ นานา เลขโฉนด ๑๗๒๖ เลขที่ดิน ๑๐๔ เนื้อที่ ๓ งาน ๒๘ ตารางวา

^๔ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๙ ตอนที่ ๔๒ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๕ กำหนดเวลาใช้บังคับ ๔ ปี ตั้งแต่วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๓๕ ถึงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๙

^๕ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นประกอบด้วย

๑. นายสมัคร ธนวานนท์ ประธานกรรมการ

ผู้อำนวยการกองรังวัดและจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน

๒. นายบุรินทร์ ภัทรภูริรักษ์ กรรมการ

ผู้แทนเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร

๓. นายจาระนัย ชูอำนาจ กรรมการ

เลขาธิการกรม สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

๔. นายสมสกุล ยงประยูร กรรมการ

ประธานสภากรุงเทพมหานคร

๕. สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร กรรมการ

ประธานสภากรุงเทพมหานครมอบหมาย

^๖ ปรากฏตามรายงานการประชุมคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ ครั้งที่ ๑-๑/๒๕๓๖ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๖ ซึ่งมีเหตุผลดังนี้

๑. ราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนตามที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครแจ้งผลการตรวจสอบว่าที่ดินที่ตั้งอยู่ในบริเวณดังกล่าวส่วนมากเป็นที่มรดก ไม่มีการซื้อขายเปลี่ยนมือกันมาเป็นเวลานาน จึงไม่อาจตรวจสอบราคาซื้อขายในปัจจุบันได้

๒. ราคาของอสังหาริมทรัพย์ที่มีการตีราคาเพื่อประโยชน์แก่การเสียภาษีบำรุงท้องที่ สำนักงานเขตพระนครได้แจ้งผลการตรวจสอบว่าราคากลางไร่ละ ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทุกแปลง

๓. ราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร แจ้งผลการตรวจสอบว่าราคาประเมินมีกำหนด ๔ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ราคาประเมิน ๖๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท ต่อตารางวา

๔. สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ทิศตะวันตกติดถนนมหาไชย ทิศตะวันออกติดคลองโอ่งอ่าง ทิศเหนือติดกับที่ดินของกรุงเทพมหานคร ทิศใต้ติดคลองวัดเทพธิดาราม

๕. เหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืนเพื่อสร้างสวนสาธารณะและอนุรักษโบราณสถาน คณะกรรมการฯ จึงมีมติกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินดังกล่าวในอัตราตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท เท่ากันทุก

ทดแทนดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แต่รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายการุณ จันทรางศุ) ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ทักท้วงว่า^๗ในการพิจารณากำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินของคณะกรรมการฯ ได้คำนึงถึงสถานที่ตั้งของที่ดินซึ่งอยู่ในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอกที่มีบทบัญญัติกรุงเทพมหานคร ห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้ หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทมาประกอบการพิจารณากำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินดังกล่าวด้วยหรือไม่ ประการใด^๘ กรุงเทพมหานครได้มีหนังสือถึงกรมที่ดินขอให้ตรวจสอบราคาซื้อขายที่ดินที่ถูกเวนคืนตามราคาตลาดในปัจจุบัน และกรมที่ดินได้แจ้งผลการสำรวจและประเมินราคาที่ดินดังกล่าว ได้ราคาตลาดของที่ดินทุกแปลงตารางวาละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท^๙ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๖ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้น^{๑๐} ได้ประชุมทบทวนการกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินตามข้อทักท้วงของนายการุณ จันทรางศุ ประกอบกับหนังสือกรมที่ดินที่แจ้งผลการสำรวจและประเมินราคาที่ดินดังกล่าว จึงมีมติให้ยกเลิกการกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินทั้ง ๑๐ แปลง ที่กำหนดไว้ตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท และมีมติกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินใหม่เป็นตารางวาละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท เท่ากันทุกแปลง^{๑๑} ซึ่งผู้แทนกรุงเทพมหานคร (นายแสนยากร อุ่นมีศรี) ชี้แจงว่าเจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนทุกรายต่างใช้สิทธิอุทธรณ์เงินค่าทดแทนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย^{๑๒} แต่รัฐมนตรีฯมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่

แปลง

^๗ ปรากฏตามหนังสือสำนักการโยธา ที่ กท ๔๐๐๐/๗๔๐๘ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๓๖ ลงนามโดยนายชลิต สาธร ผู้อำนวยการสำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร ถึงปลัดกรุงเทพมหานคร

^๘ ปรากฏตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๖๒๗/๒๕๑ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๖ ลงนามโดยนายแคล้ว ทองสม หัวหน้าสำนักงานจัดหาที่ดินเพื่ออภิจการของรัฐ ถึงผู้อำนวยการกองรังวัดและจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน สำนักการโยธา

^๙ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นประกอบด้วย

๑. นายสมัศร อินวานนท์ ประธานกรรมการ

๒. นายบุรินทร์ ภัทรภูริรักษ์ กรรมการ

๓. นายสมศักดิ์ ภูริศรีศักดิ์ กรรมการ

๔. นายสมสกุล ยงประยูร กรรมการประธานเขตพระนคร

๕. สมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่ กรรมการประธานสภากรุงเทพมหานครมอบหมาย

^{๑๐} ปรากฏตามรายงานการประชุมคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ ครั้งที่ ๕-๕/๒๕๓๖ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๖

^{๑๑} ปรากฏตามเอกสารที่กรุงเทพมหานครส่งมา โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.นางผล กาญจนหฤทัย ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๗ ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็นตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๒. นายสมศักดิ์ นานา ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๗ ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็นตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๓.นางอรุณี คงเวช ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๗ ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็น ตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๔.นางจำลอง ตะเภาทอง ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๗ ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็น

วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๕^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๐ เจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนโฉนดเลขที่ ๓๑๓, ๓๑๔ และ ๓๑๕ เลขที่ดิน ๙๔, ๙๕ และ ๙๗ (ซึ่งมีนางบุหงา แสงอุทัย เจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๓/๑๕ ส่วน พันตรีหญิงสินเสริม เลขะวณิช เจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๒/๑๕ ส่วน พลโทชาติเฉลิม เลขะวณิชธรรมวิทักษ์ เจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๒/๑๕ ส่วน นางเพลินพิศ นานา และนายเพ็ชต์ เลขะวณิช เจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๒/๑๕ ส่วน พล.ต.ต.ไสวรินทร์ เลขะวณิช เจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๓/๑๕ ส่วน และนางยาใจ รุทธะกาญจน์ เจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๓/๑๕ ส่วน) และนายสมศักดิ์ นานา เจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนโฉนดเลขที่ ๑๗๒๖ เลขที่ดิน ๑๐๔ ต่างใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาล^{๑๓} ตามมาตรา ๒๖^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติ

ตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๕.นางสงวนทรัพย์ ปริยานนท์ ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๗ ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็นตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๖.วัดราชนัสดาววิหาร ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๓๗ ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็นตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๗. นางกาหลง ตระหง่าน รายละเอียดไม่ปรากฏ

๘. คุณหญิงเลขะวณิชธรรมวิทักษ์ ที่ดินที่ถูกเวนคืน ๓ แปลง มีเจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ๖ ราย ดังนี้

๘.๑ นางบุหงา แสงอุทัย ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๗ ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็นตารางวาละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๘.๒ พันตรีหญิงสินเสริม เลขะวณิช ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๗ ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็นตารางวาละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๘.๓ พล.ต.ต.ไสวรินทร์ เลขะวณิช ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๗ ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็นตารางวาละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๘.๔ นางเพลินพิศ นานา และนายเพ็ชต์ เลขะวณิช ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๗ ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็นตารางวาละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๘.๕ พลโทชาติเฉลิม เลขะวณิชธรรมวิทักษ์ ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๓๗ ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็นตารางวาละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๘.๖ นางยาใจ รุทธะกาญจน์ ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๗ ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็นตารางวาละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

^{๑๒} มาตรา ๒๕ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๘ ผู้ใดไม่พอใจในราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ ทวิ มาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ วรรคสาม มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฉบับนั้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ให้มารับเงินค่าทดแทนดังกล่าว

ในการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย และผู้มีความรู้ความสามารถในการตีราคาอสังหาริมทรัพย์ มีจำนวนทั้งหมดไม่น้อยกว่าห้าคน เป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์

^{๑๓} ปรากฏตามเอกสารที่กรุงเทพมหานครส่งมา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๙ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นางสุดา รัตน์ เกษราพันธ์) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์อสังหาริมทรัพย์ที่จะเวนคืน เป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีต่อไป^{๑๔} ในระหว่างนั้นคดีที่พันตรีหญิงสินเสริมฯเป็น โจทก์ฟ้องกรุงเทพมหานครกับพวกเป็นจำเลย ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๐ ยกฟ้องเพราะโจทก์ขาดนัด^{๑๕} ในขณะที่คดีของพลโทชาติเฉลิมฯศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา ยกฟ้องเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๐^{๑๖} และคดีของนางบุหงา แสงอุทัย ศาลพิพากษายกฟ้องเมื่อ วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐^{๑๗} ต่อมาคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาแล้วมีมติให้เพิ่มเงินค่า ทดแทนอีกตารางวาละ ๕๐,๐๐๐ บาท จึงได้รายงานผลการพิจารณาอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีฯเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๑ นายปริญญา นาคฉัตริย์ รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ให้คณะกรรมการทบทวนเรื่อง ราคาค่าทดแทนใหม่ โดยตั้งข้อสังเกตว่า “ราคาค่าทดแทนใหม่จะสูงเกินไปเมื่อเทียบกับราคา

๑. พลโทชาติเฉลิมฯยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๘ คดีหมายเลขดำที่ ปค ๒๑๒/๓๘ ขอค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนเพิ่มเป็นตารางวาละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๒. นายสมศักดิ์ฯ ยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๘ คดีหมายเลขดำที่ ปค ๒๔๑/๓๘ ขอค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนเพิ่มเป็นตารางวาละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๓. พล.ต.ท.ไสวรินทร์ฯร่วมกับนางเพลินพิศฯยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๘ คดีหมายเลขดำที่ ปค ๒๔๒/๓๘ ขอค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนเพิ่มเป็นตารางวาละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๔. นางบุหงาฯยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๘ คดีหมายเลขดำที่ ปค ๒๔๙/๓๘ ขอค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนเพิ่มเป็นตารางวาละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๕. พันตรีหญิงสินเสริมฯยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๓๘ คดีหมายเลขดำที่ ปค ๓๐๙/๓๘ ขอค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนเพิ่มเป็นตารางวาละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๖. นางยาใจฯ ไม่ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาล

^{๑๔} มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังไม่พอใจในคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี ตามมาตรา ๒๕ หรือในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕ วรรค สอง ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือนับแต่วันที่พ้น กำหนดเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี

^{๑๕} คำสั่งที่ ๒๑๕/๒๕๓๙ สั่ง ณ วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ พิจารณาอุทธรณ์อสังหาริมทรัพย์ที่จะเวนคืน ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ใน ท้องที่แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบด้วย

๑. นายชรรค์ชัย นพแก้ว	ประธานกรรมการ
๒. นายทองสุด กลิ่นประภัศร	กรรมการ
๓. นายวันชัย ตัณท์สกุล	กรรมการ
๔. นายดำรงฤทธิ์ ปิณฑะบุตร	กรรมการ
๕. นายสมิคร อินวานนท์	กรรมการ
๖. นายบัญญัติ อู๋ยามวงศ์	กรรมการ

^{๑๖} ปรากฏตามคำพิพากษาศาลแพ่ง คดีหมายเลขแดงที่ ปค ๑๗๖/๒๕๓๙

^{๑๗} ปรากฏตามคำพิพากษาศาลแพ่ง คดีหมายเลขแดงที่ ปค ๓๒๓/๒๕๓๙

^{๑๘} ปรากฏตามคำพิพากษาศาลแพ่ง คดีหมายเลขแดงที่ ปค ๓๙๖/๒๕๔๐

คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดหรือไม่”^{๑๙} ในระหว่างนั้น คดีที่นายสมศักดิ์เป็นโจทก์ฟ้องกรุงเทพมหานครกับพวกเป็นจำเลย ศาลแพ่งพิพากษาเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๑ ให้จำเลยชำระเงินค่าทดแทนให้แก่โจทก์เพิ่มอีกตารางวาละ ๕๐,๐๐๐ บาท^{๒๐} โดยกรุงเทพมหานครได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลแพ่ง ส่วนคดีของพล.ต.ท.ไสวรินทร์ฯ และนางเพลินพิศา ที่เป็นโจทก์ร่วมกันฟ้องกรุงเทพมหานครกับพวกเป็นจำเลย ศาลแพ่งพิพากษาให้จำเลยชำระเงินค่าทดแทนให้แก่โจทก์เพิ่มอีกตารางวาละ ๕๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๑^{๒๑} คดีที่พลโทชาติเฉลิมฯอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแพ่ง ศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๑ ให้จำเลยชำระเงินค่าทดแทนให้แก่โจทก์เพิ่มอีกตารางวาละ ๕๐,๐๐๐ บาท^{๒๒} ซึ่งกรุงเทพมหานครได้ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ส่วนคดีที่นางบุหงา แสงอุทัย ได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลแพ่งนั้น ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลแพ่งในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒ คู่ความทั้งสองฝ่ายไม่ยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ คดีดังกล่าวถึงที่สุดในชั้นศาลอุทธรณ์ ต่อมาคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์^{๒๓} ได้พิจารณาทบทวนแล้วมีมติยืนตามผลการวินิจฉัยเดิมและรายงานผลการพิจารณาทบทวนต่อรัฐมนตรีฯ เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์

^{๑๙} ปรากฏตามหนังสือกองรังวัดและจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ กท ๔๐๐๖/๔๖ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๑ ลงนามโดยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สรุปความได้ว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายครบถ้วนทุกประเด็นแล้ว เห็นว่า ราคาค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดไว้นั้นเป็นการนำราคาเฉพาะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ (๑) มากำหนดเท่านั้น ไม่ครบถ้วนตามความในมาตรา ๒๑ ซึ่งบัญญัติให้กำหนดราคาค่าทดแทนโดยคำนึงถึงมาตรา ๒๑ (๔) สถานที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ และมาตรา ๒๑ (๕) เหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืน เมื่อพิจารณาเหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาแล้วเห็นว่าเป็นการเวนคืนเพื่อจัดทำสวนสาธารณะและอนุรักษ์โบราณสถานแห่งชาติ ดังนั้นเมื่อที่ดินดังกล่าวเป็นโบราณสถานจึงเป็นที่ดินที่หายากและมีคุณค่าสูง จึงเห็นสมควรกำหนดค่าทดแทนให้ใหม่เป็นตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท เท่ากับราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในปี พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๘

^{๒๐} ปรากฏตามหนังสือฝ่ายคดี ๑ กองกฎหมายและคดี ด่วนที่สุด ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๑ เรื่อง รายงานผลคดีและอนุมัติให้อุทธรณ์ ลงนามโดยนายธีระเดช เดชบุญ นิติกร ๔ กองกฎหมายและคดีถึงหัวหน้าฝ่ายคดี ๑

^{๒๑} ปรากฏตามคำพิพากษาศาลแพ่ง คดีหมายเลขแดงที่ ปค ๓๖๘/๒๕๔๑

^{๒๒} ปรากฏตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ คดีหมายเลขแดงที่ ปค ๑๒๙๑/๒๕๔๑

^{๒๓} คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ ประกอบด้วย

๑. นายชรรค์ชัย นพแก้ว	ประธานกรรมการ
๒. นายทองสุด กลิ่นประภัศร	กรรมการ
๓. นายวันชัย ตัณท์สกุล	กรรมการ
๔. นายดำรงฤทธิ์ ปิ่นทะบุตร	กรรมการ
๕. นายสมัคร ธีรวานนท์	กรรมการ
๖. นายจุมล สำเภาพล	กรรมการ
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย(นายเสนาะ เทียนทอง)แต่งตั้งเพิ่มเติม)	
๗. นายบัญญัติ อู๋ยามวงศ์	กรรมการ

๒๕๔๒^{๒๔} นายปริญญ์ นาครัดรี รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๒ ว่า”พิจารณาแล้วควรเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์” นายธานี ศักดิ์เศรษฐ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๒ เห็นชอบตามที่เสนอมา^{๒๕} หลังจากนั้น คดีของพลโทชาติเฉลิม ศาลฎีกาพิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๒ คดีของนายสมศักดิ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๒ แก่เป็นว่าให้จำเลยชำระเงินค่าทดแทนให้แก่โจทก์เพิ่มอีกตารางละ ๒๐,๐๐๐ บาท^{๒๖} กรุงเทพมหานครได้จ่ายเงินค่าทดแทนเพิ่มตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีอีกตารางละ ๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่พล.ต.ต.ไสวรินทร์ฯ และนางเพลินพิศา เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๒ พันตรีหญิงสินเสริมฯเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๒ นายสมศักดิ์ฯ เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๒ และในส่วนของนางยาใจได้นำเงินจำนวนดังกล่าวไปฝากธนาคารออมสินแล้ว ต่อมาในคดีของพล.ต.ต.ไสวรินทร์ฯและนางเพลินพิศาที่ศาลแพ่งพิพากษาให้กรุงเทพมหานครจ่ายเงินค่าทดแทนเพิ่มอีกตารางละ ๕๐,๐๐๐ บาท กรุงเทพมหานครได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแพ่ง และศาลอุทธรณ์พิพากษายืนเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ กรุงเทพมหานครจึงได้ยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ขณะนี้คดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วมีความเห็นเป็นสองฝ่าย ดังนี้

ความเห็นฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนไม่พอใจในราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนด

^{๒๔} ปรากฏตามหนังสือสำนักการโยธา ที่ กท ๔๐๐๖/๐๒๑๒ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ เรื่อง ผลการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ ลงนามโดยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สรุปความได้ว่า การกำหนดค่าทดแทนการเวนคืนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๒๑ นั้น ต้องกำหนดโดยคำนึงถึงอนุมาตรา (๑)-(๕) ทุกอนุมาตราร่วมกัน ไม่ใช่อนุมาตราใดอนุมาตราหนึ่ง และเมื่อพิจารณาตามมาตรา ๒๑ (๕) เหตุและวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนเพื่อจัดทำสวนสาธารณะ และอนุรักษ์โบราณสถานของชาติ ที่ดินที่ถูกเวนคืนจึงเป็นที่ดินที่หายาก และราคาสูงจึงได้กำหนดค่าทดแทนให้เพิ่มอีกตารางละ ๕๐,๐๐๐ บาท ค่าทดแทนซึ่งคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นได้กำหนดไว้ในครั้งที่ ๑-๑/๒๕๓๖ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๖ นั้น เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้ถูกเวนคืนตามกฎหมายแล้ว

^{๒๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒๔ ข้างต้น โดยผู้แทนกรุงเทพมหานคร(นายแสนยากร อุ่นมีศรี) ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่าในกรณีดังกล่าวไม่มีการแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีฯเป็นหนังสือให้แก่เจ้าของที่ดินผู้อุทธรณ์ทราบ เนื่องจากในทางปฏิบัติผู้อุทธรณ์จะติดตามเรื่องของตนอยู่ตลอดเวลา และจะทราบผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ด้วยวาจาจากเจ้าหน้าที่โดยตรง

^{๒๖} ปรากฏตามหนังสือฝ่ายคดี ๑ กองกฎหมายและคดี ด่วนที่สุด ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๒ เรื่อง ขอทราบผลการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ลงนามโดย นายธีระเดช เดชบุญ นิติกร ๔ กองกฎหมายและคดี ถึงหัวหน้าฝ่ายคดี

และได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีฯตามมาตรา ๒๕^{๒๗} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ แต่รัฐมนตรีฯมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจึงได้ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าวตามมาตรา ๒๖^{๒๘} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การฟ้องคดีต่อศาลไม่ตัดอำนาจรัฐมนตรีฯที่จะวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อไป รัฐมนตรีฯยังคงมีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ได้อยู่ เมื่อศาลมีคำพิพากษาเป็นเช่นโดยย่อมมีผลผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลตามนัยมาตรา ๑๔๕^{๒๙} แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่ความผูกพันตามคำพิพากษาของศาล มิได้หมายความว่าโจทก์จะต้องดำเนินการบังคับเอากับจำเลยตามคำพิพากษาของศาลเสมอไป โจทก์ก็มีสิทธิเลือกที่จะดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับความพอใจของโจทก์

ความเห็นฝ่ายที่สอง เห็นว่า การที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนไม่พอใจในราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีฯตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ แต่รัฐมนตรีฯมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจึงได้ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าวตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การฟ้องคดีต่อศาลเป็นเหตุให้รัฐมนตรีฯไม่มีอำนาจที่จะวินิจฉัยอุทธรณ์ได้ต่อไป การไม่วินิจฉัยอุทธรณ์ภายในกำหนดระยะเวลาและมีการนำคดีขึ้นสู่ศาลถือว่าเป็นการปฏิเสธที่จะวินิจฉัยอุทธรณ์โดยปริยาย และเมื่อศาลพิพากษาเป็นเช่นโดยย่อมมีผลผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลตามนัยมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) แล้วเห็นว่า ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญและผลของการวินิจฉัยอาจกระทบกระเทือนต่อวิถีทางปฏิบัติอันอาจจะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ประโยชน์สาธารณะ หรือระบบบริหารราชการเป็นส่วนรวม เลขาธิการฯจึงอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๔^{๓๐} ของ

^{๒๗} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๒,ข้างต้น

^{๒๘} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๔,ข้างต้น

^{๒๙} มาตรา ๑๔๕ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกา และการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งนับตั้งแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรือดลเสียถ้าหากมี

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๓๐} ข้อ ๑๔ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจพิจารณาจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) เมื่อเห็นว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญ หรือผลของการวินิจฉัยอาจกระทบกระเทือนต่อวิถีทางปฏิบัติราชการอันอาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ประโยชน์สาธารณะหรือระบบบริหารราชการเป็น

ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๒๒ จัดให้มีการประชุมใหญ่คณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่) ได้พิจารณาข้อหารื้อดังก้าวแล้วเห็นว่า การที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการอุทธรณ์ไว้ว่า หากผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนไม่พอใจในจำนวนเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดไว้ ก็ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือให้มารับเงินค่าทดแทนตามนัยมาตรา ๒๕^{๙๙} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และหากผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังไม่พอใจในค่าวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีฯ หรือรัฐมนตรีฯมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีฯ หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี ตามนัยมาตรา ๒๖^{๑๐๐} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้นั้นเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนให้มีสิทธิเสนอเรื่องทบทวนการจ่ายค่าทดแทนใหม่ได้ แต่ต้องกระทำภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ สิทธิตามกฎหมายดังกล่าวจึงเป็นของเจ้าของที่ดิน แต่สำหรับการทบทวนของฝ่ายปกครองนั้น ถ้าเห็นว่าคำสั่งเดิมไม่ถูกต้องย่อมสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนได้เสมอ ด้วยเหตุนี้ แม้ว่าเจ้าของที่ดินจำเป็นต้องฟ้องคดีตามสิทธิเพื่อมิให้ขาดอายุความ แต่การฟ้องคดีต่อศาลนั้นก็ไม่ใช่การตัดอำนาจรัฐมนตรีฯ ที่จะวินิจฉัยอุทธรณ์เพื่อมีคำสั่งให้หน่วยงานปฏิบัติต่อไปได้ ในกรณีเช่นนี้หากศาลมีคำพิพากษาเป็นเช่นใด ผลของคำพิพากษาย่อมจะผูกพันคู่ความตามนัยมาตรา ๑๔๕^{๑๐๑} แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่ความผูกพันตามคำพิพากษาของศาลมิได้หมายความว่าโจทก์จะต้องดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลเพียงอย่างเดียว โจทก์มีสิทธิที่จะดำเนินการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่ก็ได้

กรณีตามที่หารือมานี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า พลโทชาติเฉลิมฯได้ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามนัยมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เพราะในขณะนั้นรัฐมนตรีฯยังมีได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ แต่ก่อนที่ศาลฎีกาจะมีคำพิพากษายกฟ้องโจทก์โดยเห็นว่าค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดให้ตารางวาละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท เหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินที่เวนคืนแก่เจ้าของที่ดินทุกรายเป็นตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีฯ ดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลเป็นการเพิกถอนคำสั่งกำหนดค่าทดแทน

ส่วนรวม

^{๙๙} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๒ ,ข้างต้น

^{๑๐๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๔ ,ข้างต้น

^{๑๐๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒๙ ,ข้างต้น

ของคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้น และเป็นคำสั่งทางปกครองอันมีผลบังคับ ซึ่งเจ้าหน้าที่
ชอบที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว กรุงเทพมหานครจึงสามารถที่จะถือ
ปฏิบัติตาม คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีฯซึ่งสั่งการโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายได้และไม่ถือว่าเป็น
การขัดต่อคำพิพากษาศาลฎีกาแต่อย่างใด

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๕